

Esiselvitys, Etuushakemuspalvelu

Jeremias Virtanen ja Teemu Vaarakallio

24.6.2026

SOLITA

Tiivistelmä

SOLITA

Tässä esiselvityksessä tutkittiin eri sidosryhmien näkökulmaa palkka-, palvelus- ja poissaolotietoihin perustuvien etuuksien hakemiseen (työnantajat, tilitoimistot) ja maksamiseen (Kela, Valtiokonttori, vakuutusyhtiöt). Erityisesti niihin liittyviä tehtäviä, ohjelmistoja ja koettuja haasteita.

Esiselvityksen ydinkysymys:

Voidaanko työnantajien etuuksien ja korvausten hakemista sekä etuuslaitosten käsittelyä yksinkertaistaa yhteisen hakemuspalvelun, tulorekisterin tietosisältöjen tarkentamisen tai näiden yhdistelmän avulla?

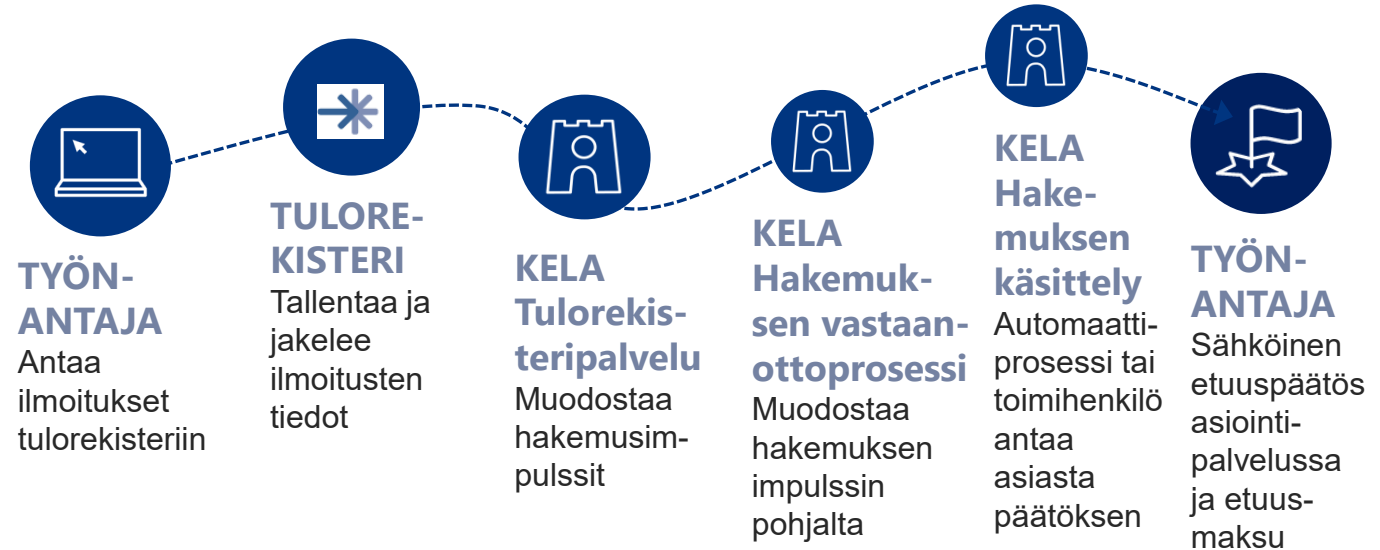
Taustaa

Kelalla on käytössä jo Kelan etuuksiin toimiva malli, joka osittain automatisoi etuushakemusten käsittelyä.

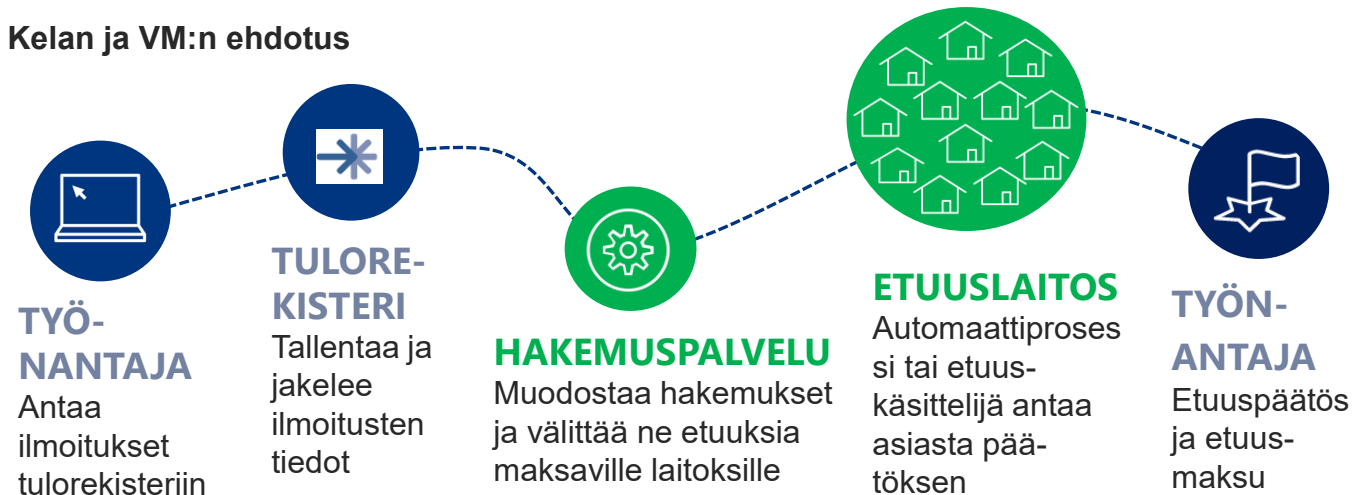
Kelan valtiovarainministeriölle tekemä ehdotus: tulorekisterin korvaushakemustietojen käytön laajentaminen Kelan ulkopuolelle + yhteiskäyttöisen työnantajahakemuksen mahdollisuuden selvittäminen.

Haluttiin toteuttaa esiselvitys VM:n toimesta yhteistyössä Tulorekisterin ja Kelan kanssa, keräämällä haastatteluaineistoa aiheeseen liittyviltä toimijoilta (Etuudenmaksat, tilitoimistot, työnantajat, vakuutusyhtiö ja ohjelmistotalot).

Kelalla käytössä oleva malli

Kelan ja VM:n ehdotus

Toimeksianto ja menetelmät

- Esiselvityksen tarkoituksena oli selvittää Kuinka **etuushakemista eri laitoksille voitaisiin parantaa tulorekisteri tietoja hyödyntämällä**.
- **Esiselvitys toteutettiin keräämällä aineistoa 19 sidosryhmähaastattelussa**, joissa tavoitettiin noin 40 keskeistä asiantuntijaa (etuuslaitoksia, vakuutusyhtiöitä, työnantajia, tilitoimistoja ja ohjelmistotaloja).
- Haastatteluihin osallistui: Pohjola, Lähitapiola, Elo, Ilmarinen, TVK (etujärjestö), ETK (etujärjestö), Potilasvakuutuskeskus, Valtiokonttori, Azets, Aspia, Palkka-apu, Palkeet, Kesko, Solita, Fennoa, Netvisor ja Asteri
- Haastattelussa kartoitettiin eri sidosryhmien haasteita hakemusprosessiin liittyen, ja haettiin reaktioita ratkaisuehdotuksen pohjalta luotuihin eri ratkaisuhypoteeseihin.
- Haastatteluiden sisältöä ja tuloksia työstettiin projektin ohjausryhmän (Kela, Tulorekisteri ja VM) kanssa työpajoissa
- **Toteutuneet työpajat:** Käynnistystyöpaja 15.1., konseptityöpaja 11.2., ohjausryhmän käsittelyt 31.3. ja 20.4.2026, ohjausryhmän työpajat 8.5. ja 19.5. Raporttiluonnoksen esittely 3.6.2026, raporttiluonnoksen palautteen käsittely 15.6.2026, ja lopullinen luovutus 30.6.2026.

Keskeiset löydökset sidosryhmä-haastatteluilta

Kipupisteet toistuvat eri toimijoilla osittain, ja hyöty syntyy samoista korjauksista. Ensimmäisen vaiheen ensisijainen hyöty ei synny uudesta asiointikerroksesta vaan siitä, että olemassa oleva työnantajatieto muuttuu paremmin käytettäväksi.

Hakijoiden kipupisteet

- Asiointi hajautuu useisiin kanaviin, ja kirjautumistiedot ja valtuutukset kuormittavat.
- Osa jo ilmoitetusta TR-datasta pyydetään maksajien toimesta uudelleen
- Etuuksia jää hakematta, koska oikeus etuuteen ei ole riittävän näkyvää.

Maksajien kipupisteet

- Puutteellinen tieto laukaisee lisäselvitys-, korjaus- ja uudelleenkäsittelyketjuja.
- Poissaolotietojen laatu vaihtelee, koska ilmoittaminen on osin vapaaehtoista ja ohjelmistotuki epätasaista.
- Etuuslaitosten välinen näkyvyys puuttuu, jolloin regressi ja takaisinperintä jäävät manuaalisiksi.

Mistä arvo syntyy?

- Samaa tietoa ei tarvitse pyytää uudelleen, poissaolo kohdistuu oikeaan prosessiin ja tekniset korjaukset eivät käynnistä turhaa uudelleenkäsittelyä.
- Läpinäkyvyys sille mitä on haettu, mikä on hakemuksen tila, ja kuka on vastaanottanut tiedon.
- Vapaaehtoisten tietojen muuttaminen pakolliseksi kohdennetusti tapauksesta riippuen

Suositus vaiheistetusta etenemisestä: Ensin tietopohja, sitten mahdollinen palvelukerros

Käynnistetään portitettuna, ehtojen täytyessä

Myöhempi arvio

1A

Tulorekisterin jatkokehitys

- **Maksutiedon tyypin tarkennus** → tieto kohdistuu oikeaan etuus- ja korvausprosessiin
- **Laadunvarmistus** → korjausketjut ja turha uudelleen käsittely vähenevät
- **Rajattu palaute ilmoittajalle** → Osittainen "musta aukko" hakemuksen tilasta poistuu

1B

Työtapaturma ja – ammattitautivakuutuksen pilotti

- **Vakuutussektorin rajattu minimidata** → tieto riittää ilman erillistä palkkatietopyyntöä valituissa käyttötapauksissa
- **Triggeri ja reititys** → oikea vakuutusyhtiö tunnistaa relevantin tapauksen oikeaan aikaan
- **Jakso- tai päivätason kohdistus tarvittaessa** → ansionmenetykset kohdistuu oikein

2

Visio: mahdollinen laajempi palvelukerros

Pitkässä juoksussa kohti yhden luukun periaatetta:

- **Yksi näkymä** kaikkiin etuus- ja korvausasioihin laitosrajojen yli
- Hakemus muodostuu ja kohdistuu **automaattisesti**
- **Tekoäly** päättelyn apuna ja portinvartijana
- **Proaktiivinen** heräte etuusoikeuksista

Velvoittavuutta lisätään asteittain.

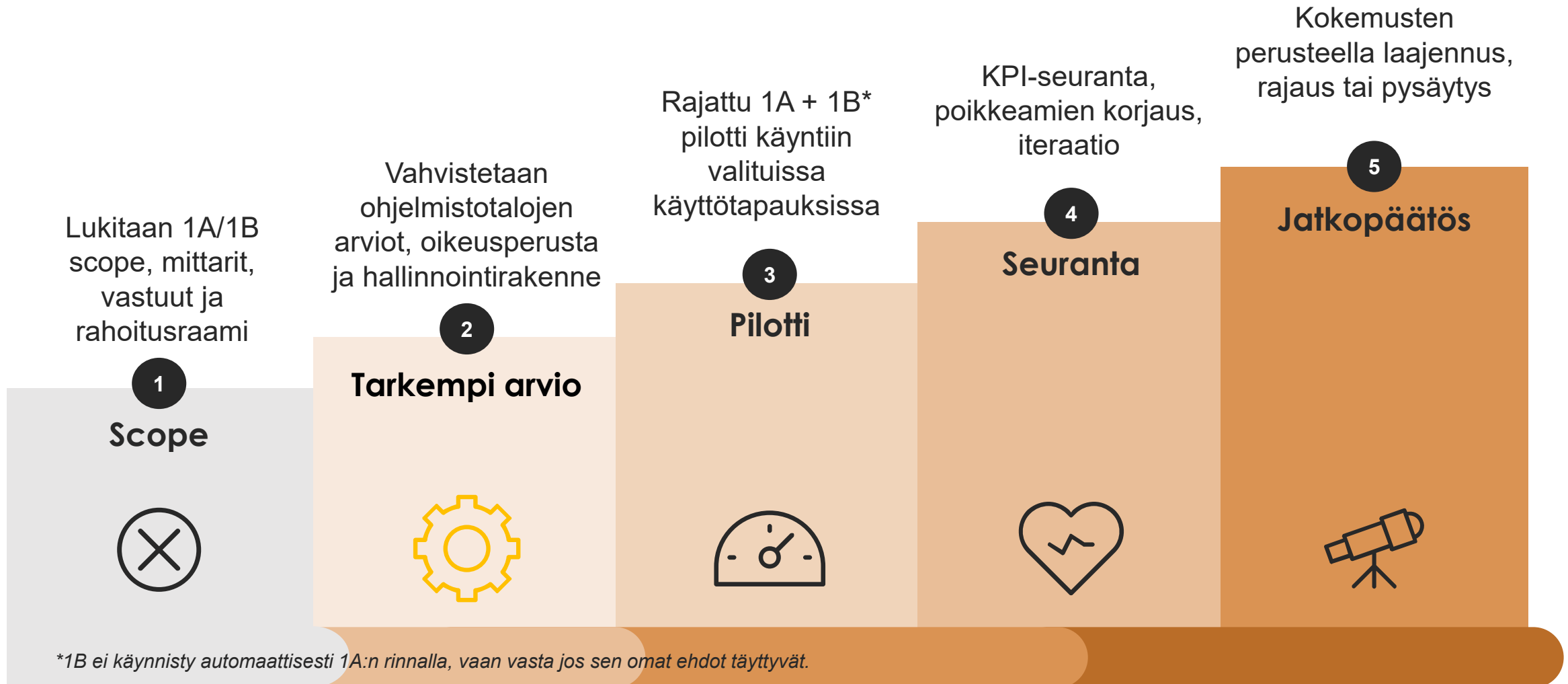
Suositus päätösesitykseksi yhdellä sivulla

- 1. Ratkaisuehdotus on vaiheistettu eteneminen:**
  - Tulorekisterin jatkokehitys (1A) käynnistetään
  - Työtaturma ja –ammattitautivakuutuksen pilotti (1B) käynnistetään TVK:n koordinoimana.
  - Laajempaa palvelukerrosta (Vaihe 2) arvioidaan myöhemmin erikseen.
- 2. Päätöksen laajuus rajataan tarkoituksella:** nyt ei lukita lopullista palveluarkkitehtuuria.
- 3. Päätös on portitettu toimeenpanopäätös** (ks. LIITE: Päätöspuu etenemiselle), ei lopullinen investointilukitus koko tavoitetilaan.
- 4. Päätöksen mukana hyväksytään** portit, mittarit, vastuut, rahoitusraami ja stop-ehdot (ks. LIITE: Keskeiset go/no-go-kriteerit etenemiselle).
- 5. Jos portit eivät täyty, eteneminen pysähtyy tai rajataan uudelleen.**

Toteutuksen suositeltu etenemispolku

Etenemis- suosituksen alustavan omistajuusmallin yhteenvedo

Etenemissuosituksen alustava omistajuusmalli on keskitetty ja portitettu:

1A ei edellytä raskasta jaettua omistajuusmallia; ensisijainen toteutusvastuu keskitetään Tulorekisteriyksikköön, mutta muutokset määritellään hyödyntäjien kanssa.

1B etenee erillisen sektorikoordinaation kautta, ja oikeudellinen valmistelu sekä porttipäätökset ankkuroidaan yhteiseen ohjausrakenteeseen.

HUOM! Tämä omistajuusmalli on alustava luonnos, ja vahvistettava ennen etenemispäätöstä. Mahdolliset erikseen arvioitavat lainsäädännön muutostarpeet voivat osaltaan vaikuttaa omistajuus- ja vastuurooleihin.

1B-omistajuusmalli

STRATEGINEN TASO

VM – Suunta, rahoitusraami, velvoittavuus, porttipäätökset

OPERATIIVINEN TASO

Tulorekisteriyksikkö – Koodistot, skeemamuutokset, laadunvalvonta, jakelu, palautevirta

Kela- Referenssitoteutus, käyttötapauslogiikka, prosessiasiantuntemus

SEKTORIKOORDINAATIO

TVK – Vakuutusalan standardidatasisältö, kehitystuki ja 1B pilotin koordinaatio

Kustannus-hyötyarvio pähkinänkuoressa

1A

Tulorekisterin jatkokehitys

Tulorekisterin johtaman 1A:n business case on uskottava ennen kaikkea siksi, että hyöty syntyy lähellä nykyisiä kipupisteitä: **manuaalityö, lisäselvitykset, korjausketjut ja tiedon laatuongelmat vähenevät**. Tämä tekee siitä selvästi vahvemman ensimmäisen askeleen kuin laajempi palvelukerros, jonka arvoa ei ole vielä yhtä hyvin osoitettu.

Kertainvestointiarvio: ● Matala

Vuotuinen käyttökustannusarvio: ● Matala

1A vaiheen kustannukset syntyvät ennen kaikkea Tulorekisterin ja vastaanottopään muutoksista.

1B

Työtapaturma ja – ammattitautivakuutuksen pilotti

1B:n hyöty syntyy vain, jos pilotti osoittaa, että uusi malli **korvaa nykyistä sähköposti- ja portaalityötä aidosti** eikä jää vanhan toimintatavan rinnalle.

Kertainvestointiarvio: ● Kohtuullinen

Vuotuinen käyttökustannusarvio: ● Matala

1B vaiheen kustannukset syntyvät ennen kaikkea Tulorekisterin ja vastaanottopään muutoksista; suurin epävarmuus liittyy ohjelmistotalojen käyttöönottoon.

2

Visio: mahdollinen laajempi palvelukerros

Vaihe 2 ei kuulu tämän päätöksen business caseen, koska sen kustannukset, toteutusmalli ja hyödyt riippuvat vielä oletuksista, joita esiselvitys ei ole riittävästi todentanut. Siksi sitä ei pidä tuoda mukaan tämän päätöksen taloudelliseksi perusteluksi.

Kertainvestointiarvio: ● Suuri

Vuotuinen käyttökustannusarvio: ● Suuri

2 vaiheen kustannukset syntyvät palvelukerroksen suunnittelusta ja toteutuksesta.

Vastauksia esiselvityksen alkuperäiseen ydinkysymykseen

Voidaanko työnantajan etuushakemista eri laitoksille yksinkertaistaa?

Kyllä, mutta ensimmäinen uskottava askel ei ole yhteinen hakemuspalvelu vaan yhteisen tietopohjan parantaminen. Työnantajan hyöty syntyy erillisten tietopyyntöjen vähenemisestä ja näkyvyydestä. Etuuslaitosten hyöty syntyy tiedon laadusta, kohdistuksesta ja relevantin muutoksen tunnistuksesta

Voidaanko tämä tehdä yhteisen etuushakemuspalvelun kautta?

Ei vielä päätöksyvästi. Yhteinen palvelu olisi tässä vaiheessa liian raskas suhteessa tietopohjan, governance-mallin ja käyttöönoton valmiuteen.

Voidaanko tämä tehdä Tulorekisterin tietosisältöjä tarkentamalla?

Kyllä, rajatuissa 1A-käyttötapauksissa tämä on vahvin ensimmäinen etenemispolku.

Miten vakuutusyhtiöt liittyy etenemiseen?

1B kannattaa pitää mukana portitettuna pilottilinjana, mutta sitä ei pidä hyväksyä vielä samantasoisena toteutuspäätöksenä kuin 1A:ta.

Mikä on esiselvityksen varsinainen suositus?

Vaiheistettu eteneminen: ensin tietopohja, sitten mahdollinen palvelukerros.

